

A novemberi volt egymásutánban a negyedik hónap, amikor a **külkereskedelmi** hiány meghaladta az egy évvel korábbi szintet. Korábban csupán a folyó fizetési mérleg jelezte a külső egyensúly romlását, most azonban már az áruforgalom alapú elszámolás is a deficit korábrinál lendületesebb növekedését mutatja.

A **folyó fizetési mérleg** hiánya az év utolsó előtti hónapjában közel félmilliárd euró volt, amivel együtt a januártól halmozódó passzívum 3,16 milliárd euróra rúg. Ez a rendszerváltás óta a legmagasabb nominális hiány. A **turizmus** teljesítménye novemberben különösen kiábrándító volt, mindössze 85 millió euró volt a pozitív szaldó, szemben a tavaly ilyenkor kimutatott 233 millió euró szufficcittel.

Decemberben 4,8%-kal haladták meg a fogyasztói árak az egy évvel korábbiakat, így az **infláció** a jegybank által célként kitűzött 4 plusz-mínusz 1%-os sávba esett. A 2002. évi átlagos drágulás –az egy évvel korábbi 9,2% után- 5,3% volt.

Novemberben -egyértelműen a benzinárak esésének következtében- csökkentek az **ipari termelői árak**, amivel megtört az utóbbi 4 hónap enyhén emelkedő trendje.

Pozitív jel, hogy lassan ugyan, de nő az **ipari** teljesítmény. A novemberi 2%-os növekedési ütem messze elmarad ugyan a korábbi évek eredményétől, de a 2001-es visszaesés megállt. A növekedés hajtóerejét még mindig az export adja (kedvező, hogy a külső piacok zsugorodása mellett is nő az exportértékesítés), a belső kereslet dinamikus növekedése inkább a szolgáltató ágazatokat és az importot húzza, az iparnak nem ad lendületet.

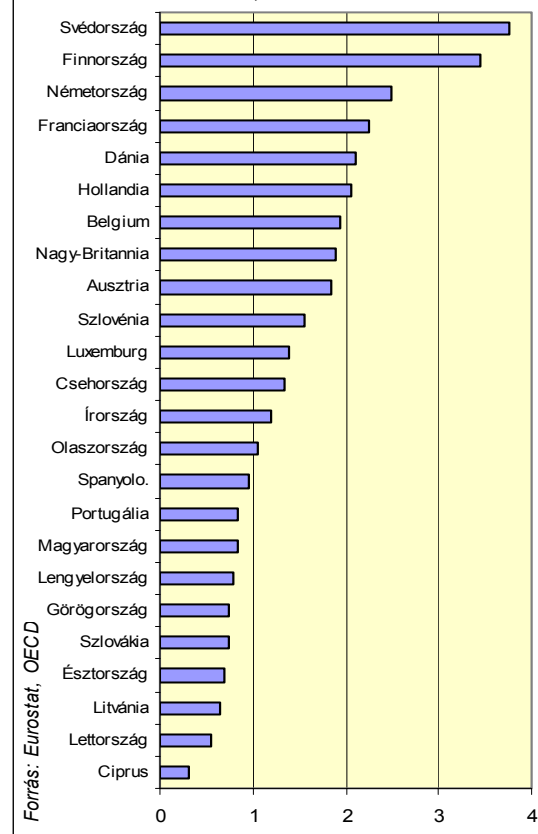
A Lisszaboni Akcióterv eddigi eredményei

Három évvel ezelőtt Lisszabonban az EU a gazdasági élet minden területén átfogó modernizációt hirdetett meg, azzal a céllal, hogy 10 éven belül a világ legdinamikusabb és legversenyképesebb gazdaságává váljon.

A legnagyobb lemaradás továbbra is a kutatás-fejlesztés és az innováció terén tapasztalható, és a bővítés közeli perspektívája még tovább növeli a kételyeket a célok elérhetősége iránt. A K+F-re fordított kiadások tekintetében az újonnan csatlakozók éppen annyival vannak lemaradva az uniós átlagtól, mint az EU az USA-tól.

Ugyanakkor üde kivételek is előfordulnak: Csehország és Magyarország GDP-jének közel 9%-át fordítja információtechnológiai szektorokba irányuló befektetésekre, vagy pl. Málta, Észtország és Magyarország exportjának több mint 20%-át (ez az EU átlag) alkotják csúcstechnológiai termékek. Az Internet elterjedése azonban még a kiugróan jó eredményt mutató Szlovénia esetében is 12%ponttal elmarad az EU 36%-os átlagától.

**A K+F ráfordítások becsült aránya
2000-ben, a GDP %-ában**

Államháztartás

Az államháztartás helyi önkormányzatok nélküli hiánya 2002. december végéig 1572,2 milliárd forint, a módosított éves előirányzat 125,9%-ára nőtt. Az éves hiány így rekord méretű és a GDP 9,4%-át teszi ki.

A két éves költségvetés eredeti hiánya 505 milliárd forint volt, melyet a 2001. évi zárszámadási törvénnyel 565, majd a 2003. évi költségvetés elfogadásakor 1249 milliárd forintra módosítottak.

Decemberben az államháztartáson belül a központi költségvetés egyenlege 888,4 milliárd forint hiánnyal, a TB 281,5 milliárd forint többlettel zárt. Az elkülönített állami pénzalapok egyenlege -8,9 milliárd forint volt. Összességében a decemberi hiány 615,8 milliárd forint. Egy évvel korábban a havi deficit 118,1, az éves hiány pedig 444,8 milliárdot tett ki.

Külkereskedelem

Novemberben 271 millió euró hiánnyal zárt a külkereskedelmi mérleg, amivel az év első tizenegy hónapjában a deficit 2,9 milliárdra rúg.

2002 január-novemberben a behozatal 4,9, a kivitel 6,1%-kal bővült, értéke 36,329, illetve 33,418 milliárd euró volt. Az év elejétől számított export-import olló folyamatosan záródik, mert míg a kivitel növekedési üteme valamelyest csökkent, a behozatalé változatlan maradt.

2002-ben 11%-kal csökkent az ország energia-, és 4%-kal az élelmiszerimportja. A kiviteli oldalon ugyanezen termékcsoportoknál volt visszaesés. A teljes hazai export közel háromötödét kitevő gépek és szállítóeszközök forgalma azonban 8%-kal nőtt a tavalyi bázishoz képest, az egyéb feldolgozott termékek kivitele pedig 6%-kal volt magasabb, mint egy évvel korábban.

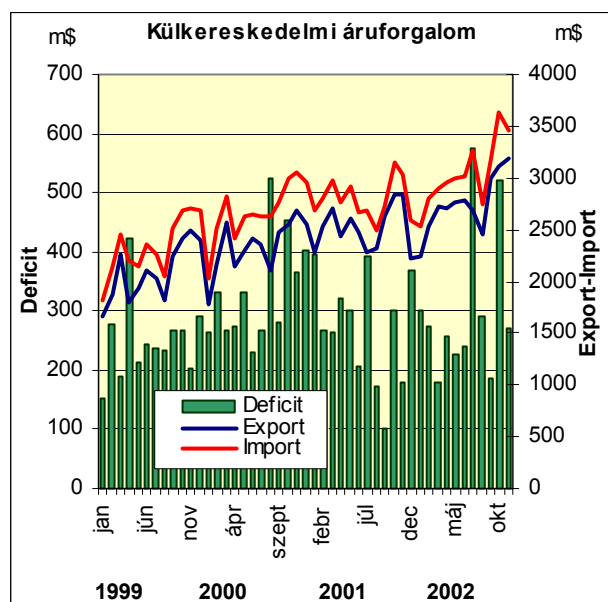
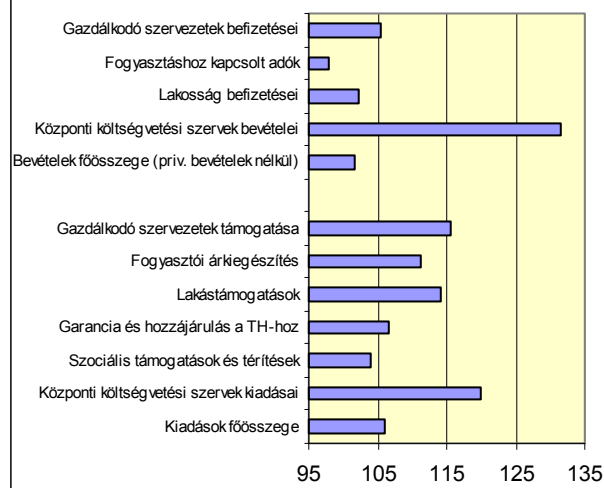
Foglalkoztatottság-munkanélküliség

A 2002 szeptember-novemberi időszakban a munkanélküliségi ráta 5,9% volt, ami 0,4 százalékponttal nagyobb, mint egy évvel korábban. Azóta összességében lassú emelkedés figyelhető meg, aminek oka egyrészt a minimálbér emelés foglalkoztatottságot csökkentő hatása, másrészt a nemzetközi dekonjunktúra folytatódása, minek eredményeképpen a vállalati szektor ugyanis rendre elhalasztja kapacitásbővítő beruházásait.

A ráta növekedése a fiatalok munkapiaci helyzetének romlásával függ össze: a 24 év alattiak körében 13,5%-os az állástalanok aránya, 2,7százalékponttal magasabb, mint egy évvel korábban. Ugyanakkor a foglalkoztatottak száma nem csökken.

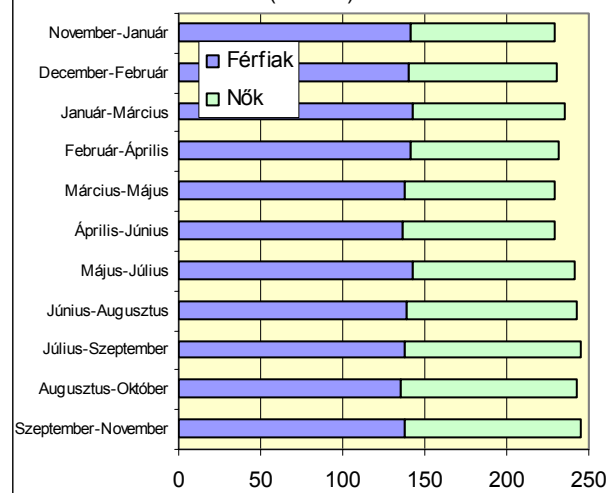
A központi költségvetés egyes sorainak alakulása 2002-ben

(a LXII. tv szerinti előirányzat %-ában)

A munkanélküliek száma, 2002

(ezer fő)

Ipar

2002 novemberében 2,8%-kal nőtt az ipar teljesítménye az előző hónaphoz képest. A növekedés az októberi visszaesés korrekciójának tekinthető; az utóbbi időben növekedést és csökkenést mutató hónapok váltották egymást.

Annak ellenére, hogy a külső környezet nem mutatja a javulás jeleit, a kiviteli teljesítmény jól alakul: novemberben 9,3%-kal volt nagyobb a külföldi értékesítés, mint egy évvel korábban. Ebben komoly szerepe volt, hogy 20%-kal ugrottak meg az idén eddig többnyire stagnáló járműgyártás eladásai.

2002 novemberében a feldolgozóipari ágazatok összes új megrendelése kisebb mértékben, mint az előző hónapban, de így is jelentősen, 17,4%-kal nőttek. Az új belföldi rendelések 12,9, az új exportrendelések pedig 18,4%-kal emelkedtek. Az összes rendelésállomány 4,8%-kal haladta meg az év előző időszakát.

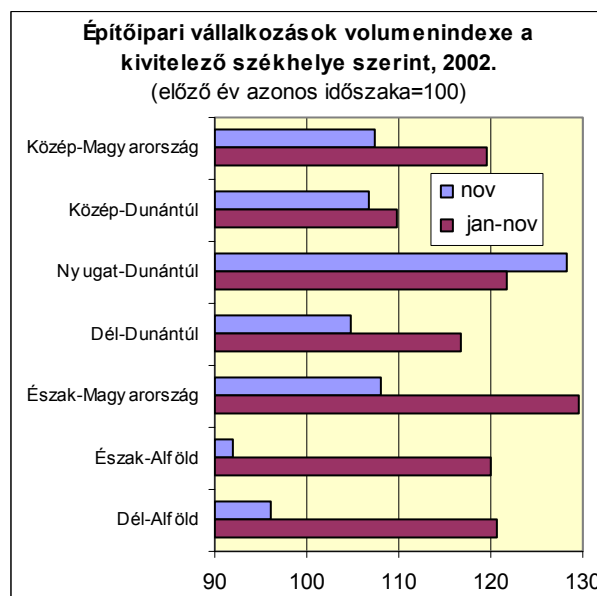
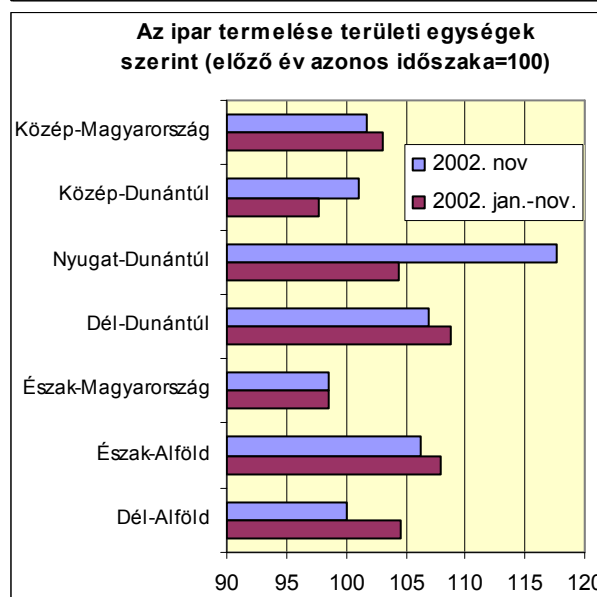
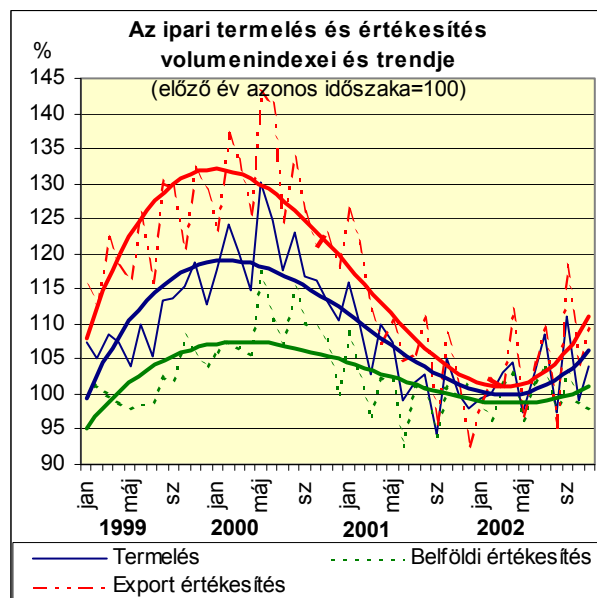
A területi eloszlást tekintve 2002 első tizenegy hónapja alatt a legnagyobb mértékben a Dél-Dunántúlon (8,7%), és Észak-Alföldön (8%) nőtt az ipari termelés. Észak-Magyarországon 1,5, míg Közép-Dunántúlon 2,3%-os csökkenést regisztráltak.

Építőipar

2002 novemberében folytatódott az építőipari lendület csökkenése, a termelés volumene 0,9%-kal volt alacsonyabb az előző havinál. 10,1%-kal meghaladta ugyan a 2001 novemberi adatot, a nyári 20% feletti dinamikához képest azonban ez jelentős visszaesést jelez.

A legnagyobb építőipari szakágazat, a szerkezetkész épületek és egyéb építmények termelése 2002 novemberben 8,1%-kal emelkedett, az épületgépészeti szerelés az előző év azonos havi alacsony bázisához képest jelentősen, 22,1%-kal nőtt, míg a befejező építés szakágazat termelése 2,5%-kal haladta meg a 2001 novemberit.

Ebben a hónapban az építőipari vállalkozások 11,4%-kal kevesebb szerződést kötöttek, mint egy évvel korábban, ezen belül az épületek új szerződéseinek volumene 26,7%-kal maradt el az előző év novemberitől, az egyéb építményeké 13,9%-kal nőtt. A központi és önkormányzati megrendelések elapadását mutatja, hogy míg 2002 első tizenegy hónapjában az épületek körében a dinamizmus csak lassan mérséklődik (111,7%), addig az egyéb építmények körében látványosabb a visszaesés (106,2%).

Árak

A fogyasztói árak 2002-ben átlagosan 5,3%-kal emelkedtek. Decemberben 4,8%-kal voltak magasabbak, mint 2001 decemberében és 0,1%-kal nőttek 2002 novemberéhez képest.

Novemberben az ipari termelői árak 2002 októberéhez képest 1,3%-kal, tavaly novemberhez viszonyítva 1,9%-kal csökkentek. A belföldi értékesítési árak az utóbbi négy hónap emelkedő trendjét megtörve egy hónap alatt 0,8%-kal, az exportárak 1,6%-kal csökkentek, ami egyértelműen a kőolaj-feldolgozás illetve a vegyipar-és termékelőállító-ágazat áresésének következménye.

Az éves átlagos *maginfláció* 2002-ben 5,9%, a havi maginfláció decemberben 0,3%, 2001 decemberhez képest a növekedés 5,4% volt.

Turizmus

2002 január-novemberben 5,7 millió vendégérkezést és 17,1 millió vendégéjszakát regisztráltak a kereskedelmi szálláshelyeken, ami a vendégek számában 1, a vendégéjszakák számában 4%-os csökkenést jelent.

A visszaesés a külföldi látogatók esetében volt nagyobb: 2,8 millió vendég 9,8 millió vendégéjszakát töltött el nálunk, ami mintegy 7%-os visszaesést jelent. A belföldi forgalomban a 2,9 millió hazai vendég által eltöltött 7,3 millió éjszaka 2, illetve 1%-os emelkedést mutat.

A szállodák szobakihasználtsága 47%-os volt, ami 1%ponttal alacsonyabb, mint egy éve. A tizenegy hónap alatt a kereskedelmi szálláshelyek összes bevétele 149 milliárd forintot tett ki, ami nominális értéken 4%-os növekedést jelent.

Folyó fizetési mérleg

2002 novemberében a folyó fizetési mérleg hiánya 455 millió euró volt, az első tizenegy hónapban a deficit 3,517 milliárd eurót tett ki.

Az előző év novemberi adataihoz képest (novemberben 124 millió euró, január-novemberben 920 millió euró) a változásban az áru-és osztalékfizetés kiadási többletének növekedése, illetve a szolgáltatások (ezen belül az idegenforgalom) bevételi többletének csökkenése játszik szerepet. 2001 utolsó negyedévével a hiány folyamatos növekedése mögött döntő részben az idegenforgalmi bevételek jelentős elmaradása áll. Az elmúlt évhez képest jelentősen romlottak a szolgáltatások egyenlegének adatai.

